

A: miljø

Seges: Forskellige referenceår for kvælstof holder ikke i EU-retten

DEBAT

2. juni 2020 kl. 3:00 |

Det er problematisk, at en ny undersøgelse har brugt forskellige metoder og mål som reference af kvælstofmåling, skriver chefkonsulent i Seges. (Foto: Henning Bagger/Ritzau Scanpix)

DEBAT: En undersøgelse fra Aarhus Universitet benytter forskellige referenceår for måling af kvælstof. Det er stærkt problematisk og går imod EU-direktiv, skriver chefkonsulent i Seges.

Af Flemming Gertz

Chefkonsulent, Seges

En ny undersøgelse, udført af Aarhus Universitet, [DCE og DCA], GEUS, DTU og DMI, omhandlende kvælstofudledningen år 1900, viser, at kvælstoftabet dengang var cirka otte kilo N/ha på landsplan mod 12 kilo N/ha i dag. Det vil sige cirka to tredjedele af udledningen i dag.

Det er en meget overbevisende undersøgelse med gode data for landbrugsdrift helt ned på sogneniveau, som viser en udledning markant over tidligere vurderinger.

Det er i sig selv overraskende for nogle, at kvælstofudledningen var på det niveau inden brug af mineralsk gødning, men det er der gode forklaringer på.

Ålegræs overalt

Det som virkelig giver rystelser i myndighedernes vandplanlægning er, at man samtidig har fantastiske registreringer af ålegræs år 1900, der viser ålegræs overalt i danske farvande og ud på stor vanddybde, og som følge heraf, havde man også klart vand og dermed også lav mængde af alger.

Hvordan forklares sammenhængen mellem den større end antaget kvælstofudledning og det fine vandmiljø?

Svaret er: Det gør man ikke.

I notat fra Aarhus Universitet, DCE omgår man spørgsmålet ved at lave en ny målstreg, således der nu er to miljømålstreger.

Man holder fast i registreringer af ålegræsset år 1900 som reference. Men man vælger at beregne referencen for alger på baggrund af en udledning af kvælstof som svarer til et udyrket Danmark.

Det vil sige et landareal som mere eller mindre svarer til landbrugsdyrkning i stenalderen.

Stærkt problematisk

Med andre ord angiver man to forskellige mål med to forskellige metoder som refererer til to vidt forskellige tidsperioder i historien. I notatet fra Aarhus Universitet, DCE er det forklaret med en tidsforsinkelse.

Det er stærkt problematisk.

I forhold til EU's Vandrammedirektiv som Vandområdeplanlægningen bygger på, så skal der fastsættes flere referencer og mål i hvert vandområde – de såkaldte kvalitetselementer.

For kystvande er det alger (klorofyl), blomsterplanter (især ålegræs) og bunddyr. Problemet opstår, hvor målene står langt fra hinden.

Metoderne er ikke forenelige

Direktivteksten er ret klar på dette punkt: Det skal sikres at *”referenceforholdene er tilstrækkelig troværdige” ... ”således beregnede forhold er indbyrdes forenelige”*.

Ovenstående direktivtekst har Aarhus Universitet, DCE ikke forholdt sig til i deres notat. Altså hvorvidt målet om ålegræs år 1900 er foreneligt med anvendelse af en anden metode, til beregning af målet for alger.

Ålegræsset år 1900 tålte igennem et par årtier en kvælstofudledning som var nogenlunde to tredjedele af nutidens udledning.

Men Aarhus Universitet, DCE har valgt at anvende en kvælstofudledning fra udyrket land til at beregne reference for alger.

Der er således ikke megen indbyrdes forenelighed mellem metoderne.

Udgør et direktivproblem

Det er Seges vurdering, at valget af de to metoder udgør et direktivproblem, fordi man har kvælstofudledning til to forskellige tidspunkter i Danmarkshistorien og med megen stor forskel.

I forhold til direktivet skal man have forenelighed mellem metoderne. Man kan vælge at estimere en ålegræsudbredelse i stenalderen, så det passer med valget af uopdyrket land.

Det betyder at valg af reference i endnu højere grad baseres på skøn og beregninger.

Man kunne også vælge at fastholde referencen for ålegræs år 1900, og det tilhørende mål om god økologisk tilstand som skal være 25 procent mindre end ålegræsreferencen.

Dette mål bliver umådeligt svært at nå uanset, hvad man i øvrigt vælger at gøre.

Næste artikel

Danske Vandløb: Gudenå-skandale bør medføre store erstatninger til lodsejere

(U)realistiske referencer

Men hvis man vælger at fastholde ålegræs år 1900, må man forholde sig til den kvælstofudledning på to tredjedele af den nuværende, som en meget omfattende undersøgelse er nået frem til.

Aarhus Universitet, DCE har en pointe om, at der kan være tidsforsinkelse. Men den er ikke 100 år eller 1000 år.

Man kunne overveje at se på kvælstofudviklingen i sidste halvdel af 1800-tallet. Meget længere tidsforsinkelse kan man ikke fagligt argumentere for, i forhold til tilstanden af ålegræs omkring år 1900.

EU's vejledning om fastsættelse af referencer kommer det sidste valg til hjælp, i det der står, at man skal forholde sig realistisk til fastsættelse af referencer.

Referencetilstanden er som udgangspunkt en upåvirket tilstand, men vejledningen siger på den anden side også:

"However, it is unrealistic to base reference conditions upon historic landscapes that no longer exist in modern Europe"